

Sesja naukowa „Materialne dziedzictwo Bitwy Warszawskiej 1920 r.”

PROGRAM

21 listopada 2025 r. – sesja plenarna

godz. 9.00-18.00

Narodowe Muzeum Techniki w Warszawie, pl. Defilad 1

8.30 – rejestracja uczestników

9.00-9.30 Wystąpienia otwierające

- Robert Supeł, Narodowe Muzeum Techniki w Warszawie
- prof. dr hab. Bogusław Pacek, Dyrektor Muzeum Wojska Polskiego
- dr Tadeusz Skoczek, Dyrektor Muzeum Niepodległości w Warszawie
- Marcin Dawidowicz, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków

9.30-10.30 Sesja I – historia i stan zachowania pola bitwy

- Zarys historii Bitwy Warszawskiej
- Zarys historii Przedmościa Warszawskiego (1900 - 1944 r.). Obecny stan zachowania charakterystyka istniejących elementów | Stefan Fuglewicz
- „Bitwa Warszawska a ślady wojny 1920 r.” | dr inż. Bogusław Perzyk

10.30-12.00 Sesja II - zabytki techniki i muzea

- Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 - nowe miejsce na polskiej mapie pamięci | Marcin Ołdak, Kierownik Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 w Ossowie, Oddział Muzeum Wojska Polskiego
- Wieże artyleryjskie pociągu pancernego typu Krasnoje Sormowo w ZNTK Pruszków – domniemany relikwitu Bitwy Warszawskiej | dr hab. inż. Zbigniew Tucholski
- Pamiętki z poboju. Zbiory Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie oraz badania terenowe nad pozyskiwaniem, przechowywaniem i wtórnym użytkowaniem śladów materialnych wojny polsko-bolszewickiej | Andrzej Mejssner, adiunkt w Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie
- „Mówmy o zwycięstwie!” Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie jako miejsce upowszechniania historii i prezentacji śladów materialnych Bitwy Warszawskiej | Adam Baćłowski, kierownik Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie

Dyskusja. Podsumowanie Sesji I i II

12.00-12.30 przerwa

12.30-14.00 Sesja III - stan ochrony

- Charakterystyka form ochrony dzieł budownictwa obronnego stanowiących elementy fortyfikacji i umocnień Przedmościa Warszawskiego oraz zagadnienia związane z ich ochroną konserwatorską Dyskusja | Kinga Lipke-Żurek, WUOZ w Warszawie
- Związane z bitwą cmentarze, obiekty sakralne i upamiętnienia o charakterze zabytkowym
- Park Kulturowy w Ossowie – studium przypadku | Margerita Szulińska, NID
- Problematyka ochrony XX w. fortyfikacji w Polsce | Jerzy Sadowski
- Dyskusja

14.00-15.00 – przerwa

15.00-17.30 Sesja IV - stan zachowania i zagospodarowanie

- „Ocalmy teren Przedmościa Warszawskiego” - rekonesans miejsc w gminie Wołomin i okolicach | Dariusz Szymanowski, Zastępca Burmistrza Wołomina

- Odcinek okopów z 1920 roku w okolicach Leśniakowizny: zagrożenia, problemy ochrony i ewentualnego zagospodarowania | Piotr Piekarz, Społeczny Opiekun Zabytków - powiat wołomiński
- Walki na ziemi serockiej w sierpniu 1920 r. i ich upamiętnienie | dr Mirosław Pakuła, Urząd Miasta i Gminy w Serocku, Izba Pamięci i Tradycji Lokalnych w Serocku
- 15 lat działań Pro Fortalicium na rzecz Ufortyfikowanego Odcinka Wiązowna 1920. 2010-2025 Badania terenowe, inwentaryzacje, publikacje, działania ratunkowe, budowa wystaw oraz imprezy plenerowe | Hubert Trzepałka
- Popularyzacja materialnego dziedzictwa Bitwy Warszawskiej na przykładzie Szlaku Fortyfikacji Przedmościa Warszawa 1915-1944 | dr inż. arch. Arkadiusz Woźniakowski
- Rok 1920 na terenie dzisiejszej Dzielnicy Wawer | Paweł Ajdacki
- Szlaki związane z Bitwą Warszawską i propozycja rozbudowy ich sieci | Stefan Fuglewicz

Dyskusja i podsumowanie

17.30-18.00 **Zwiedzanie ekspozycji Narodowego Muzeum Techniki w Warszawie**

22 listopada 2025 r. – objazd terenowy godz. 9.00-17.00

- Zwiedzanie fortyfikacji I linii obrony Przedmościa Warszawskiego na terenie Józefowa,
- Zwiedzanie fortyfikacji I linii na Górze Sobotów,
- Zwiedzanie fortyfikacji I linii w Wiązownie,
- Wizyta w Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie, Oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie.
- Zwiedzanie fortyfikacji II linii obrony w okolicy Strugi,
- Wizyta w Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Ossowie, Oddział Muzeum Wojska Polskiego.

OPIS

Sesja naukowa pt. „Materialne dziedzictwo Bitwy Warszawskiej 1920 r.” została zorganizowana przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Dyrektora Narodowego Muzeum Techniki w Warszawie z okazji 105 rocznicy bitwy. Sesja odbywa się pod patronatem Muzeum Wojska Polskiego oraz Muzeum Niepodległości w Warszawie.

Przedmiotem sesji są materialne obiekty związane z Bitwą Warszawską i jej upamiętnieniem w okresie międzywojennym, przede wszystkim o charakterze zabytku nieruchomego, zachowane w miejscach wydarzeń historycznych. Wydarzenie ma na celu zebranie i podsumowanie wiedzy o materialnym dziedzictwie Bitwy Warszawskiej 1920 r., rozproszonej w posiadaniu różnych instytucji, organizacji i osób prywatnych, celem weryfikacji zachowanego dziedzictwa, stanu zachowania i stopnia zagrożenia, ochrony konserwatorskiej, planistycznej, listy miejsc pamięci itd. oraz stworzenie platformy do spotkania ich przedstawicieli, wymiany doświadczeń i nawiązania współpracy. Uzupełnieniem sesji plenarnej będzie objazd terenowy po miejscach związanych z Bitwą, w dniu 23.11.2025 r.

Więcej informacji na stronie WUOZ w Warszawie www.mwzkz.pl.

